

Informe dels resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

Octubre de 2009

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Sumari

1. Introducció.....	4
2. Objectius.....	5
2.1.Objectiu general	5
2.2.Objectius específics	5
3. Metodologia.....	5
3.1.Població de referència i marc mostral.....	5
3.2.Mostra	6
3.3.Qüestionari i treball de camp	7
3.4.Anàlisi	8
4. Resultats.....	9
4.1.Extensió del consum de drogues.....	9
4.2.Edat mitjana d'inici en el consum	11
4.3.Diferències en el consum segons el sexe.....	12
4.4.Diferències en el consum segons l'edat	14
4.5.Consum de tabac	16
4.6.Consum de begudes alcohòliques.....	18
4.7.Consum de tranquil·litzants o somnífers (hipnosedants).....	21
4.8.Consum de cànnabis.....	23
4.9.Consum de cocaïna	25
4.10.Consum d'èxtasi.....	27

4.11. Consum d'amfetamines / speed	28
4.12. Consum d'al·lucinògens	29
4.13. Consum d'heroïna	30
4.14. Consum d'inhalants	32
4.15. Consum de GHB o "èxtasi líquid" (gammahidroxibutirat)	33
4.16. Policonsum de substàncies psicoactives	34
4.17. Risc percebut davant diverses conductes de consum	36
4.18. Disponibilitat percebuda	39
4.19. Informació rebuda sobre el consum de drogues	41
4.20. Consum de drogues pel grup d'iguals	43
5. Conclusions	44

1. Introducció

L'enquesta s'emmarca en la sèrie d'enquestes que s'han realitzat a Espanya de forma biennal des de 1994 amb l'objectiu de conèixer la situació i les tendències del consum de drogues entre els estudiants de 14-18 anys que cursen educació secundària.

Les enquestes han estat finançades i promogudes per la Delegació del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues i han comptat amb la col·laboració dels governs de les comunitats autònomes (plans autonòmics sobre drogues i conselleries d'educació) i del Ministeri d'Educació i Ciència.

L'objectiu general d'aquestes enquestes és obtenir informació útil per dissenyar i avaluar polítiques dirigides a prevenir el consum de drogues i els seus problemes associats, dirigides sobretot al medi familiar i/o escolar. Aquesta informació complementa la que s'obté amb altres metodologies com els indicadors de problemes per drogues (admissions a tractament, urgències hospitalàries o mortalitat relacionada amb les drogues), l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES), o els indicadors d'oferta i control de l'oferta.

Encara que s'han realitzat canvis en el qüestionari i en els procediments d'obtenció de dades al llarg del període, la metodologia ha estat bastant uniforme, per la qual cosa les dades es poden utilitzar per observar tendències temporals. A més, el qüestionari i la metodologia utilitzades són bastant similars als d'altres països de la Unió Europea i els Estats Units, cosa que permet fer bastants comparacions internacionals.

En aquest informe es presenten les dades obtingudes a partir de la mostra de centres educatius seleccionats a Catalunya.

2. Objectius

2.1. Objectiu general

Conèixer la situació i les tendències del consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària, batxillerat i formació professional (cicles formatius de grau mitjà), en els àmbits estatal i autonòmic amb la finalitat d'obtenir informació útil per dissenyar i avaluar polítiques dirigides a prevenir el consum de drogues i els seus problemes associats, dirigides sobretot al medi familiar i/o escolar.

2.2. Objectius específics

- a) Conèixer la prevalença de consum de les diferents substàncies psicoactives.
- b) Conèixer les característiques socials i demogràfiques més importants dels consumidors.
- c) Conèixer alguns hàbits de consum rellevants.
- d) Estimar les opinions, coneixements, percepcions i actituds davant de determinats aspectes relacionats amb el consum de drogues (disponibilitat percebuda, risc percebut davant de diverses conductes de consum) dels consumidors, i alguns problemes relacionats amb el consum.
- e) Estimar el grau d'exposició i receptivitat dels estudiants a determinades intervencions.

3. Metodologia

3.1. Població de referència i marc mostral

La població de referència han estat els estudiants que cursen estudis d'educació secundària de 14 a 18 anys.

La base o marc mostral utilitzat per seleccionar la mostra va ser la població matriculada en centres educatius a tercer i quart d'educació secundària obligatòria (ESO), primer i segon de batxillerat i cicles formatius de grau mitjà. Aquest marc condiona la distribució de la mostra per edat. De fet, queden fora del marc diversos grups. Per exemple, els estudiants de 14-18 anys que estaven cursant educació primària o educació universitària, els estudiants de 14-18 anys que no van assistir a classe el dia i hora en què es va aplicar el qüestionari (absents), els estudiants d'educació de règim general inclosos en programes de garantia social i a distància,

d'educació de règim nocturn i d'educació de règim especial. És bastant probable que el biaix introduït per l'absentisme i els altres factors romangui relativament constant al llarg del temps, per la qual cosa la repercussió d'aquest biaix en les tendències i canvis temporals de la prevalença i patrons de consum és segurament petit. En qualsevol cas, hi ha un problema de subrepresentació dels estudiants de 18 anys a la mostra, per la qual cosa convé estratificar alguns resultats per edat.

3.2. Mostra

Es va utilitzar un mostratge en dues etapes per conglomerats, i es van seleccionar aleatòriament els centres educatius com a unitats de primera etapa i les aules com a unitats de segona etapa. Posteriorment, van ser inclosos a la mostra tots els estudiants de les aules seleccionades, a fi de simplificar el disseny mostral; així com l'execució i l'anàlisi de l'enquesta.

La selecció dels centres es va realitzar a partir de les llistes del Ministeri i les conselleries d'educació (a Catalunya es va realitzar a partir de la llistes proporcionades pel Departament d'Educació de la Generalitat). Per seleccionar els centres, es va estratificar prèviament el marc mostral segons la comunitat autònoma (disset estrats, més dos estrats corresponents a Ceuta i Melilla a partir de l'any 1996) i la titularitat jurídica del centre (dos estrats, corresponents a centres públics i privats). A partir de l'any 2000, tots els centres de cada estrat van tenir la mateixa probabilitat d'estar en la mostra independentment de la seva dimensió.

A la taula 1, hi figura la distribució de la mostra per a Catalunya segons la titularitat del centre, l'edat, el sexe i el tipus d'estudis corresponent a l'any 2008. La mostra efectiva obtinguda va ser de 2.377 qüestionaris en 56 centres.

Les aules es van seleccionar una vegada que els centres educatius havien lliurat la llista d'aules o grups d'alumnes dels cursos d'interès. La selecció d'aules es va realitzar de manera que tinguessin una probabilitat igual de ser escollides entre el conjunt d'aules del centre. Per raons econòmiques, es va decidir seleccionar dues aules en cada centre.

Taula 1. Distribució de la mostra segons la titularitat del centre, l'edat, el sexe i el tipus d'estudis. Catalunya, 2008

	Recòmpte	Percentatge
Titularitat del centre		
Públic	1.399	58,9
Privat	978	41,1
concertat	941	39,6
no concertat	37	1,5
Edat		
14 anys	556	23,4
15 anys	854	35,9
16 anys	504	21,2
17 anys	324	13,6
18 anys	139	5,8
Sexe		
Masculí	1.199	50,4
Femení	1.178	49,6
Tipus d'estudis		
ESO	1.607	67,6
Batxillerat	616	25,9
CFGM	154	6,5
Total	2.377	100,0

3.3. Qüestionari i treball de camp

Es va utilitzar un qüestionari estandarditzat i anònim semblant al d'altres enquestes realitzades a Europa i els Estats Units. El que es va utilitzar durant el període 1994-2004 va ser bastant similar, però l'any 2006 es van introduir modificacions per convergir més cap als qüestionaris

internacionals, per la qual cosa en alguns aspectes (no en els referits a les preguntes sobre consum i disponibilitat percebuda) s'ha ressentit en certa manera la comparabilitat temporal.

El qüestionari recull els objectius plantejats anteriorment, i inclou preguntes sobre característiques socials i demogràfiques, consum de drogues, percepció de risc sobre diferents conductes de consum de drogues, nivell de disponibilitat percebuda de les diferents substàncies psicoactives, alguns problemes socials o de salut, informació i intervencions preventives sobre drogues, consum de drogues per part dels amics i companys, i actitud dels pares respecte al consum de drogues.

El qüestionari l'emplenen per escrit (paper i llapis) tots els estudiants de les aules seleccionades durant una classe normal (45-60 minuts), en presència del professor (el qual es manté, però, permanentment a l'estrada).

Totes les enquestes, llevat de la de l'any 2004 que es va fer a la primavera, s'han realitzat a la tardor (generalment el novembre i desembre), encara que, en l'enquesta de l'any 2006, va caldre retardar part de l'enquesta el mes de febrer de l'any 2007.

La col·laboració dels centres educatius va ser bona. L'any 2008 el percentatge de centres substituïts va ser en conjunt del 7,7%.

D'altra banda, el grau de col·laboració dels directors, els caps d'estudi i els docents dels centres va ser excel·lent en totes les enquestes. La proporció d'estudiants que es va negar a emplenar el qüestionari va ser irrellevant, així com els qüestionaris eliminats pel fet d'estar en blanc.

Durant el període 1994-1998, la selecció de la mostra i el treball de camp van ser realitzats per l'empresa CUANTER, SA i durant el període 2000-2008 per IPD, SA.

3.4. Anàlisi

Es van ponderar els resultats per comunitat autònoma, titularitat del centre (públic / privat) i tipus d'estudi (ESO, batxillerat, formació professional / cicles formatius), per tal de corregir la desproporcionalitat de la mostra respecte a l'univers. La informació sobre la distribució de l'univers segons les tres variables de ponderació es va obtenir del Ministeri d'Educació i Ciència.

En general, tots els càlculs es van efectuar excloent del numerador i del denominador els subjectes amb valors desconeguts per a les variables que intervenen en cada tabulació creuada.

Cal ressaltar que la mostra està dissenyada per obtenir resultats amb una precisió acceptable per estimar les prevalences de consum de drogues en el conjunt de l'Estat, però no sempre per a les comunitats autònomes per separat. Per tant, excepte en el cas de l'alcohol, el tabac i el cànnabis, les prevalences estimades per a les comunitats autònomes tenen uns intervals de confiança massa amplis (especialment en el cas de les drogues de consum menys freqüent), sobretot en les comunitats amb menys població, la qual cosa significa que estan molt afectades per l'atzar i en

representar les sèries temporals poden generar dents de serra i línies de tendència enganyoses. No obstant això, com que a Catalunya algunes de les substàncies psicoactives tendeixen a seguir una evolució semblant a la que s'observa per al conjunt de l'Estat, pot resultar útil mostrar-les en l'apartat següent.

4. Resultats

4.1. Extensió del consum de drogues

Igual que en anys anteriors, l'any 2008 les drogues més consumides pels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys van ser l'alcohol, el tabac i el cànnabis. El 80,0% havia consumit begudes alcohòliques alguna vegada a la vida, el 51,0% tabac i el 39,5% cànnabis. El percentatge de estudiants que les van consumir alguna vegada en els trenta dies previs a l'entrevista va ser del 55,1%, 37,3%, i 23,1%, respectivament (taula 2).

Una menció a part mereix el consum de tranquil·litzants o somnífers (hipnosedants). El percentatge d'estudiants que van consumir alguna vegada aquestes substàncies (sense fer consideracions respecte a l'existència o no de prescripció / recepta mèdica) va ser del 20,0%, i el del que les van consumir algun cop a la vida sense recepta mèdica del 10,5%. El percentatge de consumidors en els últims trenta dies va ser del 6,1% i del 3,1%, respectivament (taula 2).

El consum de la resta de substàncies (cocaïna, èxtasi, al·lucinògens, amfetamines, substàncies volàtils, heroïna, etc.) va ser molt més minoritari, i el percentatge d'estudiants que les va provar alguna vegada es va situar entre el 0,7% i el 5,2%, i entre el 0,3% i l'1,5% el percentatge de consumidors durant els darrers trenta dies previs a l'entrevista (taula 2).

En comparar els resultats de l'enquesta de l'any 2008 amb els de la de l'any 2006, es va observar que es reduïen les prevalences de consum de totes les drogues per als tres períodes o freqüències de consum considerades (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies), excepte en el cas dels hipnosedants (amb recepta mèdica o sense) que van mostrar un augment de totes les prevalences de consum. En el cas dels hipnosedants sense recepta, es va observar un lleuger augment de la prevalença de consum alguna vegada a la vida i una lleugera disminució durant els darrers dotze mesos i els darrers trenta dies.

Pel que fa al tabac, l'any 2008 es va mantenir la tendència descendent del consum alguna vegada a la vida que va començar l'any 2006, i també es va mantenir estable la prevalença de consum diari de tabac en el 15,8%. No obstant això, respecte l'any 2006, l'any 2008 es va observar un augment de la prevalença de consum durant l'últim any (3,5 punts percentuals) i durant els darrers trenta dies (6,4 punts percentuals).

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

D'altra banda, l'any 2008 les prevalències de consum de diverses drogues, també van mostrar una evolució molt positiva quan es van comparar amb el de la resta d'enquestes realitzades anteriorment. En aquest sentit, el cànnabis va presentar les prevalències de consum més baixes

des de l'any 2002, la cocaïna des de l'any 1998 i gairebé des de l'any 1996¹ i, d'altra banda, l'èxtasi, les amfetamines / speed, els al·lucinògens i els inhalants van mostrar les prevalències de consum més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2008 (exceptuant la prevalença de consum d'èxtasi durant els darrers trenta dies de l'any 2004 i la d'amfetamines / speed, també durant l'últim mes de l'any 2000, que van ser lleugerament inferiors)^{2 3}

Taula 2. Evolució de les prevalències de consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys (%). Catalunya, 1994-2008

Alguna vegada a la vida	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008
Tabac	67,0	68,7	67,1	67,1	63,1	65,2	53,0	51,0
Alcohol	86,2	83,6	83,4	76,7	71,1	77,1	82,5	80,0
Cànnabis	26,8	33,7	33,4	37,6	42,3	47,2	45,8	39,5
Èxtasi ⁽¹⁾	4,4	8,4	5,0	6,2	5,5	4,7	3,7	2,8
Cocaïna	2,4	4,5	6,8	6,0	6,7	8,7	6,9	5,2
Al·lucinògens	6,3	9,5	5,1	4,6	3,7	5,5	5,3	3,4
Amfetamines / speed	5,0	7,5	5,9	3,0	3,8	4,4	3,7	3,0
Inhalants	3,2	5,3	5,0	4,5	3,8	4,2	3,7	2,3
GHB (èxtasi líquid)		**	**	**	**	**	1,9	0,7
Heroïna	0,3	0,4	0,7	0,3	0,4	0,6	1,1	0,7
Hipnosedants ⁽²⁾	**	**	**	**	**	**	16,3	20,0
Hipnosedants ⁽³⁾	6,8	6,5	7,4	7,4	7,3	7,4	10,1	10,5

(1) Èxtasi: èxtasi i drogues sintètiques amb efectes similars.

(2) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(3) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1994-2004, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi d'ESTUDES 1994-2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

¹ L'any 1996 la prevalença de consum de cocaïna alguna vegada a la vida va ser del 4,5% i la de l'any 2008 va ser del 5,2%.

² L'any 2004 la prevalença de consum d'èxtasi durant els darrers trenta dies va ser de l'1,1% i l'any 2008 de l'1,3%, igual a la de l'any 2002.

³ L'any 2000 la prevalença de consum d'amfetamines / speed durant els darrers trenta dies va ser de l'1,1% i l'any 2008 de l'1,2%. La prevalença de consum alguna vegada a la vida de les amfetamines / speed de l'any 2000 va ser del 3,0%, igual a la de l'any 2008.

Taula 2. Evolució de les prevalences de consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys (%). Catalunya, 1994-2008 (continuació)

Alguna vegada en els darrers dotze mesos	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008
Tabac	**	**	**	**	**	**	39,8	43,3
Alcohol	85,4	81,8	79,9	76,0	70,2	76,8	79,0	70,1
Cànnabis	23,8	31,0	29,6	32,3	37,4	41,8	39,0	34,7
Èxtasi ⁽¹⁾	4,1	6,7	3,7	5,1	4,0	2,2	2,8	2,0
Cocaïna	1,4	3,9	5,9	4,2	5,0	6,8	4,7	3,3
Al·lucinògens	5,6	7,6	3,7	3,6	2,8	3,7	3,6	2,3
Amfetamines / speed	4,1	6,2	4,0	2,3	2,7	3,2	3,0	2,0
Inhalants	2,1	3,6	2,7	2,9	2,8	2,8	2,3	1,6
GHB (èxtasi líquid)	**	**	**	**	**	**	1,5	0,6
Heroïna	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2	0,5	0,9	0,5
Hipnosedants ⁽²⁾	**	**	**	**	**	**	9,7	11,4
Hipnosedants ⁽³⁾	4,5	4,9	5,3	5,3	5,1	5,2	6,4	5,9
Alguna vegada en els darrers trenta dies	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008
Tabac	31,0	34,8	32,6	34,1	29,5	31,3	30,9	37,3
Alcohol	78,3	64,7	61,0	59,5	49,2	60,6	61,5	55,1
Cànnabis	17,1	21,5	22,1	22,3	26,8	30,4	25,1	23,1
Èxtasi ⁽¹⁾	2,6	3,8	2,3	2,5	1,3	1,1	1,5	1,3
Cocaïna	0,8	1,9	3,5	2,0	2,7	3,4	2,7	1,5
Al·lucinògens	3,2	3,6	2,0	1,6	1,2	2,0	2,0	1,0
Amfetamines / speed	2,7	3,5	2,1	1,1	1,5	1,8	1,6	1,2
Inhalants	1,1	1,9	1,7	2,0	1,2	1,4	1,5	0,8
GHB (èxtasi líquid)	**	**	**	**	**	**	1,0	0,3
Heroïna	0,2	0,3	0,2	0,05	0,1	0,5	0,8	0,3
Hipnosedants ⁽²⁾	**	**	**	**	**	**	4,9	6,1
Hipnosedants ⁽³⁾	2,8	2,7	2,6	2,4	2,6	2,7	3,5	3,1

(1) Èxtasi: èxtasi i drogues sintètiques amb efectes similars.

(2) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(3) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1994-2004, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi d'ESTUDES 1994-2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.2. Edat mitjana d'inici en el consum

Els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys comencen a consumir drogues en una edat primerenca. L'any 2008 les substàncies que van començar a consumir més aviat van ser el tabac, l'alcohol, els inhalants (en aquest cas, per una minoria) i els hipnosedants (amb recepta o sense), i les edats mitjanes d'inici es van situar entre els 13,5 i els 13,9 anys. Li van seguir l'heroïna, els hipnosedants sense recepta i el cànnabis (edats mitjanes d'inici entre els 14,2 i els

14,5 anys). L'èxtasi, el GHB, els al·lucinògens, la cocaïna i les amfetamines / speed van ser les substàncies que es van començar a consumir en una edat més tardana, amb unes edats mitjanes d'inici entre els 15,0 i els 15,4 anys (taula 3).

L'any 2008 (en comparar-lo amb l'any 2006) es va observar un augment de l'edat mitjana d'inici de consum de tabac, d'alcohol, d'inhalants i d'hipnosedants sense recepta, una estabilització de l'edat mitjana d'inici de consum d'alcohol, de tabac diari, de cànnabis, de consum setmanal d'alcohol, de cocaïna i d'amfetamines, i un descens d'aquesta edat en el consum d'heroïna, d'èxtasi i d'al·lucinògens.

Taula 3. Edat mitjana d'inici de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe (edat mitjana en anys). Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Tabac	13,4	13,5	13,5
Tabac (consum diari)	14,5	14,4	14,4
Alcohol	13,9	14,0	13,9
Alcohol (consum setmanal)	15,2	15,1	15,1
Hipnosedants⁽¹⁾	13,4	14,1	13,9
Hipnosedants⁽²⁾	13,8	14,7	14,4
Cànnabis	14,5	14,6	14,5
Cocaïna	15,2	15,6	15,4
Heroïna	14,2	14,2	14,2
Amfetamines / speed	15,2	15,6	15,4
Al·lucinògens	15,1	15,7	15,3
Inhalants	14,1	13,2	13,9
Èxtasi	14,9	15,1	15,0
GHB	15,2	14,3	15,0

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi d'ESTUDES 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.3. Diferències en el consum segons el sexe

L'extensió del consum de drogues entre els estudiants de 14 a 18 anys va variar molt segons el sexe. Els nois consumien més freqüentment totes les drogues il·legals que les noies, mentre que amb els hipnosedants, el tabac i l'alcohol succeïa al contrari (taula 4).

Taula 4. Prevalences de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe (%). Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Alguna vegada a la vida			
Tabac	48,5	53,4	51,0
Alcohol	79,5	80,5	80,0
Hipnosedants ⁽¹⁾	16,0	24,1	20,0
Hipnosedants ⁽²⁾	8,1	13,1	10,5
Cànnabis	42,0	36,6	39,5
Cocaïna	6,1	4,2	5,2
Heroïna	1,1	0,4	0,7
Amfetamines	3,4	2,7	3,0
Al·lucinògens	4,1	2,8	3,4
Inhalants	3,3	1,3	2,3
Èxtasi	3,6	1,8	2,8
GHB	1,2	0,3	0,7
Alguna vegada en els últims dotze mesos			
Tabac	41,6	45,1	43,3
Alcohol	69,0	71,3	70,1
Hipnosedants ⁽¹⁾	8,9	13,9	11,4
Hipnosedants ⁽²⁾	4,1	7,8	5,9
Cànnabis	38,2	31,1	34,7
Cocaïna	4,7	1,8	3,3
Heroïna	0,7	0,3	0,5
Amfetamines	2,5	1,6	2,0
Al·lucinògens	3,2	1,5	2,3
Inhalants	2,3	0,9	1,6
Èxtasi	2,9	1,1	2,0
GHB	0,9	0,2	0,6

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi d'ESTUDES 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

Taula 4. Prevalences de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe (%). Catalunya, 2008 (continuació)

	Homes	Dones	Total
Alguna vegada en els últims trenta dies			
Tabac	36,4	38,2	37,3
Alcohol	53,7	56,4	55,1
Hipnosedants⁽¹⁾	4,4	8,0	6,1
Hipnosedants⁽²⁾	2,2	4,1	3,1
Cànnabis	26,7	19,4	23,1
Cocaïna	2,2	0,7	1,5
Heroïna	0,3	0,2	0,3
Amfetamines	1,7	0,5	1,2
Al·lucinògens	1,4	0,7	1,0
Inhalants	1,0	0,7	0,8
Èxtasi	1,7	0,8	1,3
GHB	0,4	0,2	0,3

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi d'ESTUDES 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.4. Diferències en el consum segons l'edat

L'edat és una variable que va influir decisivament en l'extensió del consum de drogues en aquesta població. En general, excepte en el cas d'algunes substàncies, el percentatge de consumidors tendia a augmentar amb l'edat i, habitualment, assolía el seu màxim entre els estudiants de 17 o de 18 anys.

Els consumidors d'hipnosedants sense recepta van presentar unes prevalences de consum elevades als 16 anys d'edat, tot i que eren lleugerament inferiors a les dels estudiants de 18 anys (taula 5).

Pel que fa a l'heroïna i al GHB, en general, les prevalences de consum més elevades es van trobar als 14 anys d'edat, tot i que en el cas de l'última substància van ser una mica inferiors a les dels 18 anys d'edat, excepte en els darrers trenta dies (0,0% als 18 anys) (taula 5).

En relació amb el consum d'inhalants durant els darrers trenta dies, les prevalences de consum es van mantenir estables gairebé en totes les edats. En el cas del consum d'al·lucinògens durant l'últim mes, es va observar que als 14 i als 16 anys el percentatge de consumidors era alt, però inferior al dels estudiants de 17 anys, i que era del 0,0% als 18 anys (taula 5).

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

L'increment més important del consum d'alcohol es va produir entre els 14 i els 16 anys, el del consum de tabac i cànnabis entre els 15 i els 17 anys i el del consum de cocaïna entre els 16 i els 18 anys.

Taula 5. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons l'edat (percentatges). Catalunya, 2008

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Alguna vegada a la vida					
Tabac	38,8	45,3	52,3	60,9	66,1
Alcohol	62,8	75,4	86,0	90,7	87,2
Hipnosedants ⁽¹⁾	18,1	17,0	19,6	24,8	23,7
Hipnosedants ⁽²⁾	10,1	8,6	11,9	10,7	13,2
Cànnabis	22,7	29,0	43,5	56,6	55,1
Èxtasi	2,1	1,5	2,4	4,2	5,6
Al·lucinògens	2,1	2,8	3,2	4,8	5,6
Amfetamines	1,0	2,0	2,9	5,6	4,9
Cocaïna	2,3	3,8	4,1	7,4	12,6
Heroïna	1,3	0,8	0,6	0,4	0,5
Inhalants	1,8	1,7	2,3	2,9	4,0
GHB	1,0	0,6	0,6	0,6	1,2
Alguna vegada en els últims dotze mesos					
Tabac	31,6	37,9	44,5	54,1	55,3
Alcohol	51,7	64,1	77,2	82,9	76,8
Hipnosedants ⁽¹⁾	9,2	9,2	10,8	14,5	16,7
Hipnosedants ⁽²⁾	5,9	4,8	6,9	6,0	7,0
Cànnabis	19,2	25,6	39,5	49,0	48,1
Èxtasi	1,6	1,2	1,5	3,1	4,4
Al·lucinògens	1,2	2,0	2,4	3,4	2,8
Amfetamines	0,4	1,3	1,6	4,4	3,7
Cocaïna	1,8	2,7	2,9	4,3	6,5
Heroïna	1,1	0,3	0,6	0,2	0,5
Inhalants	1,7	0,8	1,6	1,8	3,0
GHB	0,9	0,3	0,6	0,4	1,2

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

Taula 5. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons l'edat (percentatges). Catalunya, 2008 (continuació)

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Alguna vegada en els últims trenta dies					
Tabac	25,5	31,2	38,3	48,3	51,6
Alcohol	36,5	46,5	60,9	71,3	65,8
Hipnosedants ⁽¹⁾	4,5	5,3	6,8	5,1	12,3
Hipnosedants ⁽²⁾	2,8	3,0	4,2	1,5	4,9
Cànnabis	12,8	17,1	26,1	33,3	31,1
Èxtasi	1,0	0,8	1,2	2,0	1,4
Al·lucinògens	1,1	0,6	1,0	1,9	0,0
Amfetamines	0,6	0,6	0,9	2,2	2,1
Cocaïna	0,9	1,9	1,0	1,8	2,1
Heròïna	0,7	0,2	0,4	0,0	0,0
Inhalants	1,0	0,5	1,0	0,9	0,9
GHB	0,6	0,1	0,6	0,2	0,0

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.5. Consum de tabac

El consum de tabac està bastant estès entre els estudiants de 14 a 18 anys, i va ser la segona substància més consumida entre ells.

L'any 2008 el 51,0% dels estudiants afirmava haver-ne consumit alguna vegada, el 43,3% haver-lo fumats en els últims dotze mesos i el 37,3% en els últims trenta dies.

La prevalença de consumidors diaris de tabac durant els darrers trenta dies va ser del 15,8% (taula 6).

El percentatge de consumidors augmentava amb l'edat, i des dels 14 als 16 anys habitualment era més elevat en les noies que en els nois. En canvi, als 17 i als 18 anys, en general, el percentatge de fumadors va ser més alt entre els nois.

L'edat mitjana d'inici de consum va ser de 13,5 anys, la més primerenca de totes les drogues considerades, i va ser similar per a tots dos sexes. L'edat mitjana d'inici en el consum diari de tabac es va produir aproximadament un any després (taula 6).

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

Entre els consumidors de tabac en els últims trenta dies, la mitjana de consum va ser de 5,5 cigarrets al dia, xifra bastant inferior a la de l'any 2004 (7,8 cigarrets/dia) i una mica més elevada que la de l'any 2006 (5 cigarrets/dia). La quantitat fumada pels nois (5,8 cigarrets/dia) va ser superior a la quantitat fumada per les noies (5,3 cigarrets/dia) (taula 6).

Taula 6. Característiques generals del consum de tabac entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum de tabac alguna vegada a la vida (%)	48,5	53,4	51,0
Edat mitjana d'inici de consum de tabac (anys)	13,4	13,5	13,5
Prevalença de consum de tabac en els últims dotze mesos (%)	41,6	45,1	43,3
Prevalença de consum de tabac en els últims trenta dies (%)	36,4	38,2	37,3
Prevalença de consum de tabac diari en els últims trenta dies (%)	15,0	16,7	15,8
Edat mitjana d'inici de consum diari de tabac (anys)	14,5	14,4	14,4
Nombre de cigarrets fumats diàriament en els últims trenta dies (%)			
D'1 a 5 cigarrets	66,3	62,8	64,5
De 6 a 10 cigarrets	19,9	26,4	23,3
D'11 a 20 cigarrets	13,5	10,5	11,9
21 cigarrets o més	0,3	0,3	0,3
Mitjana de cigarrets fumats diàriament en els últims trenta dies	5,8	5,3	5,5

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

Si s'observen les prevalences de consum alguna vegada a la vida i diari de tabac, les dades de l'any 2008 semblen mostrar una certa estabilització del consum després del descens que es va produir l'any 2006. Quan es comparen les dades de l'any 2006 amb les del 2008, observem que la prevalença de consum de tabac alguna vegada a la vida es redueix lleugerament (2 punts percentuals) i la prevalença de consum diari de tabac no varia (15,8% l'any 2006 i l'any 2008). D'altra banda, l'any 2008 l'edat mitjana d'inici en el consum diari (13,5 anys) va ser superior a la de l'any 2006 (13,1 anys). No obstant això, respecte l'any 2006, l'any 2008 es va observar un augment de la prevalença de consum durant l'últim any (3,5 punts percentuals) i durant els darrers trenta dies (6,4 punts percentuals).

La major part dels estudiants que fumaven s'havien plantejat deixar de fumar en alguna ocasió (66,3%), encara que els que van afirmar haver-ho intentat van ser aproximadament la meitat d'aquests (33,3%). La intenció de deixar de fumar es va fer més patent en les noies (68,9%) que en els nois (63,6%), i també va ser més gran entre elles el percentatge de qui ho va intentar realment (34,7% de les noies davant el 31,8% dels nois). El 52,1% dels estudiants que fumaven pensaven seriosament deixar de fumar (el 22,7% en els pròxims trenta dies i el 29,4% en els pròxims 6 mesos).

Gairebé a la meitat dels estudiants (46,4%) els molestava molt o bastant que es fumés en llocs tancats quan ells hi eren presents.

En el 48,8% de les llars en les quals vivien els estudiants alguna persona fumava diàriament.

Respecte al permís dels pares sobre el consum de tabac dels fills, el 52,1% de les mares i el 51,3% dels pares no ho permetrien en absolut. Aquest percentatge disminuïa considerablement a mesura que augmentava l'edat dels estudiants (en el cas de la mare del 66,4% als 14 anys es passava al 30,1% als 18 anys).

Un 18,9% dels alumnes va veure fumar més de la meitat dels dies, en els trenta dies previs a l'enquesta, a professors dins del recinte del centre educatiu. Aquest percentatge va ser bastant més elevat en centres d'educació públics (23,8%) que en centres d'educació privats (11,0%).

Un 52,7% dels alumnes va veure fumar més de la meitat dels dies, en els trenta dies previs a l'enquesta, a estudiants dins del recinte del centre educatiu. Aquest percentatge va ser més elevat en centres d'educació públics (57,0%) que en centres d'educació privats (45,7%).

4.6. Consum de begudes alcohòliques

L'alcohol va ser la substància més consumida entre els estudiants de 14 a 18 anys. El 80,0% n'havia provat alguna vegada a la vida, el 70,1% n'havia consumit l'últim any i el 55,1% l'últim mes (taula 7). A mesura que avançava l'edat, el percentatge d'estudiants que consumia alcohol tendia a augmentar: el percentatge de consumidors mensuals s'incrementava des del 36,5% en els estudiants de 14 anys al 65,8% en els de 18 anys.

El consum d'alcohol es concentrava en els caps de setmana. La prevalença de consum d'alcohol durant els caps de setmana (algun cap de setmana en els darrers trenta dies) va ser del 58,2% (58,7% en les noies i 57,7% en els nois), mentre que la prevalença de consum d'alcohol els dies feiners (algun dia feiner en els darrers trenta dies) baixava al 21,2% (26,1% en els nois i 16,1% en les noies).

El 56,6% dels estudiants s'havia emborratxat alguna vegada a vida, el 47,7% en els darrers dotze mesos i el 28,9% durant els darrers trenta dies (taula 7). La prevalença de borratxeres en els

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

darrers trenta dies va ser superior en els homes (30,1%) que en les dones (27,5%), i tendia a augmentar amb l'edat: 15,3% als 14 anys i 37,1% als 18 anys.

El 36,7% dels estudiants (40,9% nois i 32,4% noies) van prendre, durant els últims trenta dies, cinc o més canyes / copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió (és a dir, prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores). Aquest percentatge també tendia a augmentar amb l'edat: 23,2% als 14 anys i 45,8% als 18 anys. L'11,4% ho va fer quatre dies o més durant l'últim mes.

Es bevia sobretot en bars o pubs, discoteques, espais oberts (carrers, places, parcs o espais públics oberts) i a casa d'altres persones. En els últims trenta dies, el 60,6% dels consumidors ho va fer en bars o pubs, el 58,7% en discoteques, el 54,9% en espais oberts i el 50,6% a casa d'altres persones.

Taula 7. Característiques generals del consum d'alcohol entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum d'alcohol alguna vegada a la vida (%)	79,5	80,5	80,0
Edat mitjana d'inici de consum d'alcohol (anys)	13,9	14,0	13,9
Edat mitjana d'inici de consum setmanal d'alcohol (anys)	15,2	15,1	15,1
Prevalença de consum d'alcohol en els últims dotze mesos (%)	69,0	71,3	70,1
Prevalença de consum d'alcohol en els últims trenta dies (%)	53,7	56,4	55,1
Prevalença de consum d'alcohol durant els caps de setmana en els últims trenta dies (%)	57,7	58,7	58,2
Prevalença de consum d'alcohol durant els dies feiners en els últims trenta dies (%)	26,1	16,1	21,2
Nombre de dies que s'han emborratxat en els últims trenta dies (%)			
Cap dia	69,9	72,5	71,1
D'1 a 2 dies	19,1	19,7	19,4
De 3 a 5 dies	7,8	6,0	6,9
Més de 5 dies	3,2	1,9	2,6

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

Globalment, la beguda més consumida pels estudiants van ser els combinats / cubates, tot i que els dies feiners la beguda predominant va ser la cervesa (taula 8).

Taula 8. Prevalença de consum dels diferents tipus de begudes alcohòliques en dies feiners i caps de setmana durant els trenta dies previs a l'enquesta (%). Catalunya, 2008

CONSUM ELS DIES FEINERS

Algún dia de dilluns a dijous durant els últims trenta dies

Vi / cava	5,4
Cervesa	14,0
Aperitius	3,4
Combinats	8,6
Licors forts	4,4
Licors de fruites	5,2

Tots els dies de dilluns a dijous durant els últims trenta dies

Vi / cava	0,1
Cervesa	1,1
Aperitius	0,2
Combinats	0,3
Licors forts	0,2
Licors de fruites	0,3

CONSUM ELS CAPS DE SETMANA

Algún dia de divendres a diumenge durant els últims trenta dies

Vi /cava	17,5
Cervesa	27,3
Aperitius	7,2
Combinats	50,8
Licors forts	23,9
Licors de fruites	21,3

Tots els dies de divendres a diumenge durant els últims trenta dies

Vi / cava	1,8
Cervesa	6,5
Aperitius	1,1
Combinats	12,6
Licors forts	4,5
Licors de fruites	2,8

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

Els llocs on els estudiants aconseguien amb més freqüència begudes alcohòliques van ser els bars o pubs (60,5%), les discoteques (57,2%), els supermercats (48,5%) i hipermercats (28,1%) i la casa d'altres persones (42,0%).

El 22,3% dels estudiants de 14-18 anys (30,6% dels de 18 anys) van reconèixer que havien estat passanters, en els últims dotze mesos, de vehicles conduïts per algú sota els efectes de l'alcohol.

El 9,3% dels estudiants de 14-18 anys van declarar que havien conduït, en els últims dotze mesos, un vehicle (cotxe, moto) sota els efectes de l'alcohol, percentatge que ascendia al 12,1% en els estudiants de 18 anys.

La prevalença de consum d'alcohol ha disminuït si es pren com a referència el període 1994-1998 i l'any 2000, exceptuant per a aquest darrer any la prevalença de consum alguna vegada a la vida que va ser del 76,7% enfront del 80,0% de l'any 2008.

Aquesta prevalença també ha disminuït si prenem com a referència l'any 2004, exceptuant també la prevalença de consum alguna vegada a la vida, que va ser del 77,7% enfront del 80,0% de l'any 2008.

L'any 2008 les prevalences de consum d'alcohol (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2006.

La prevalença de borratxeres durant els darrers trenta dies va augmentar 3,9 punts percentuals l'any 2008 en relació amb l'any 2006 (25,0% l'any 2006 i 28,9% l'any 2008). No obstant això, l'any 2008 el percentatge de consum de cinc o més canyes / copes en la mateixa ocasió durant els darrers trenta dies (és a dir, prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores) va disminuir 10,4 punts percentuals respecte a l'any 2006 (47,1% l'any 2006 i 36,7% l'any 2008). El percentatge dels estudiants que practicava aquesta conducta de consum d'alcohol quatre dies o més durant l'últim mes també es va reduir, però molt lleugerament (12,7% l'any 2006 i 11,4% l'any 2008).

4.7. Consum de tranquil·litzants o somnífers (hipnosedants)

En el qüestionari es van denominar tranquil·litzants o pastilles per dormir a un grup de medicaments en els quals s'inclouen les benzodiazepines, els barbitúrics i altres hipnòtics o tranquil·litzants.

L'any 2006 es va incloure una pregunta relacionada amb el consum de tranquil·litzants o somnífers sense fer consideracions respecte a l'existència o no de prescripció mèdica, pregunta que no hi havia als qüestionaris de les enquestes precedents. No obstant això, es va mantenir la pregunta tradicional sobre el consum de tranquil·litzants o somnífers sense recepta mèdica.

L'any 2008 el 20,0% dels estudiants havia consumit tranquil·litzants o somnífers –amb recepta mèdica o sense– alguna vegada a la vida, l'11,4% en els últims dotze mesos i el 6,1% en els últims trenta dies (taula 9).

El consum sense recepta va ser inferior, amb unes prevalences de consum del 10,5% alguna vegada a la vida, 5,9% en els últims dotze mesos i 3,1% en els últims trenta dies (taula 9).

El consum de tranquil·litzants o somnífers, al contrari del que succeïa amb les drogues il·legals, estava més estès entre les noies que entre els nois (taula 9) i tendia a augmentar amb l'edat: el percentatge de consumidors mensuals d'hipnosedants –amb prescripció mèdica o sense– s'incrementava des del 4,5% en els estudiants de 14 anys al 12,3% en els de 18 anys, i el dels hipnosedants sense prescripció mèdica augmentava des del 2,8% als 14 anys al 4,9% als 18 anys.

L'edat mitjana d'inici de consum d'hipnosedants –amb recepta mèdica o sense– es va situar en els 13,9 anys, i en els 14,4 anys quan es començaven a prendre sense recepta (taula 9).

En general, el consum va ser esporàdic: més de la meitat dels estudiants que va consumir hipnosedants sense recepta en els últims trenta dies (3,1%) ho va fer un dia o dos (2,0%), i el percentatge dels qui ho va fer deu dies o més va ser del 0,2% (taula 9).

En general, el percentatge de consumidors d'hipnosedants (amb prescripció mèdica o sense) augmentava progressivament amb l'edat, i assolía el màxim entre els estudiants de 18 anys. Els consumidors d'hipnosedants sense recepta presentaven uns percentatges elevats entre els estudiants de 16 anys d'edat, tot i que eren lleugerament inferiors als dels de 18 anys.

L'any 2008 les prevalences de consum dels hipnosedants amb recepta mèdica o sense (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser superiors a les de l'any 2006, i els hipnosedants sense recepta van mostrar un augment lleuger de la prevalença de consum alguna vegada a la vida i una disminució lleugera de les prevalences de consum durant els darrers dotze mesos i els darrers trenta dies.

Taula 9. Característiques generals del consum d'hipnosedants⁽¹⁾ entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum d'hipnosedants alguna vegada a la vida (%)	16,0	24,1	20,0
Prevalença de consum d'hipnosedants sense recepta alguna vegada a la vida (%)	8,1	13,1	10,5
Edat mitjana d'inici de consum d'hipnosedants sense recepta (anys)	13,8	14,7	14,4
Prevalença de consum d'hipnosedants sense recepta en els últims dotze mesos (%)	4,1	7,8	5,9
Prevalença de consum d'hipnosedants sense recepta en els últims trenta dies (%)	2,2	4,1	3,1
Prevalença de consum d'hipnosedants sense recepta diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,2	0,1	0,1
Freqüència de consum d'hipnosedants sense recepta en els últims trenta dies (%)			
Mai	97,8	95,9	96,9
D'1 a 2 dies	1,2	2,8	2,0
De 3 a 5 dies	0,4	0,7	0,6
De 6 a 9 dies	0,3	0,2	0,3
De 10 a 19 dies	0,0	0,3	0,1
20 dies o més	0,2	0,1	0,1

(1) Hipnosedants: tranquil·litzants i somnífers.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD)*.

4.8. Consum de cànnabis

El cànnabis va ser la droga il·legal consumida per un nombre més gran d'estudiants de 14 a 18 anys, amb molta diferència sobre les altres. El 39,5% n'havia provat alguna vegada a la vida, el 34,7% n'havia consumit en l'últim any i el 23,1% en els últims trenta dies (taula 10).

El consum estava més estès en els nois en tots els indicadors. El percentatge de consumidors diaris de cànnabis va ser del 2,5%, i era una mica més del doble en els nois (3,3%) que en les noies (1,6%) (taula 10).

El cànnabis va ser una de les drogues il·legals que es començava a consumir més aviat. L'edat mitjana d'inici de consum va ser de 14,5 anys, i va ser similar en ambdós sexes (taula 10).

Taula 10. Característiques generals del consum de cànnabis entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum de cànnabis alguna vegada a la vida (%)	42,0	36,6	39,5
Edat mitjana d'inici de consum de cànnabis (anys)	14,5	14,6	14,5
Prevalença de consum de cànnabis en els últims dotze mesos (%)	38,2	31,1	34,7
Prevalença de consum de cànnabis en els últims trenta dies (%)	26,7	19,4	23,1
Prevalença de consum de cànnabis diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	3,3	1,6	2,5
Freqüència de consum de cànnabis en els últims trenta dies (%)			
Mai	73,3	80,6	76,9
D'1 a 2 dies	7,9	8,2	8,1
De 3 a 5 dies	6,0	4,8	5,4
De 6 a 9 dies	4,1	2,5	3,3
De 10 a 19 dies	5,3	2,2	3,8
20 dies o més	3,3	1,6	2,5

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

L'extensió i la freqüència del consum de cànnabis augmentava des dels 14 als 17 anys, i s'observen unes prevalences de consum lleugerament inferiors als 18 anys. L'increment més important del consum es va produir entre els 15 i els 17 anys.

Un 33,3% dels estudiants de 17 anys i un 31,1% dels de 18 anys van consumir cànnabis en els últims trenta dies. El 8,7% dels de 17 anys i el 9,3% dels de 18 anys ho va fer deu dies o més en el període esmentat (taula 11).

Taula 11. Freqüència de consum de cànnabis en els últims trenta dies entre els estudiants de 14-18 anys, segons l'edat (percentatges). Catalunya, 2008

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Cap dia	87,2	82,9	73,9	66,7	68,9
Algún dia	12,8	17,1	26,1	33,3	31,1
d'1 a 3 dies	5,6	9,7	13,6	14,3	9,3
de 4 a 9 dies	3,9	3,2	4,8	10,3	12,5
de 10 a 19 dies	2,0	2,2	5,6	4,6	5,6
20 dies o més	1,3	2,0	2,1	4,1	3,7

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

L'any 2008 les prevalences de consum de cànnabis (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2006.

L'any 2008 s'observa, com l'any 2006, un descens del consum de cànnabis després de molts anys d'augment continuat. De fet, si es comparen les dades de l'enquesta de l'any 2008 amb la resta d'enquestes realitzades anteriorment, s'observa que el cànnabis presenta les prevalences de consum més baixes des de l'any 2002.

4.9. Consum de cocaïna

La cocaïna va ser, després del cànnabis, la droga il·legal el consum de la qual estava més estès entre els estudiants: el 5,2% n'havia consumit alguna vegada a la vida, el 3,3% en els últims dotze mesos i l'1,5% en els últims trenta dies (taula 12).

Es tractava fonamentalment d'un consum esporàdic. De fet, més de la meitat dels que n'havia consumit l'últim mes ho va fer un dia o dos (taula 12).

En el qüestionari de l'any 2006 es va preguntar per primera vegada separatament pel consum de cocaïna en pols (clorhidrat de cocaïna) i pel consum de cocaïna base (base, crack). La forma de consum més estesa entre els estudiants va ser la cocaïna en pols (4,3% de consumidors de cocaïna en pols enfront d'un 2,7% de consumidors de cocaïna base alguna vegada a la vida), tot i que, durant l'últim mes, no hi havia diferències entre les prevalences de consum de les dues substàncies (0,9% cocaïna en pols i 0,9% cocaïna base). Les dades que es presenten corresponen en tots els casos a ambdues substàncies (cocaïna en pols i cocaïna base) en conjunt, per tal de poder fer comparacions amb els anys precedents.

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

El consum de cocaïna va ser superior en homes que en dones, i pel que fa a l'edat, es va observar que, en general, l'increment més important del consum es produïa dels 16 als 18 anys.

L'edat mitjana d'inici de consum va ser de 15,4 anys.

L'any 2008 les prevalences de consum de cocaïna (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2006.

Quan es comparen les dades de l'any 2008 amb les de la resta d'enquestes realitzades anteriorment, s'observa que la cocaïna presenta les prevalences de consum més baixes des de l'any 1998 i gairebé des de l'any 1996 (exceptuant per a aquest any la prevalença de consum alguna vegada a la vida que va ser del 4,5% i del 5,2% l'any 2008).

Taula 12. Característiques generals del consum de cocaïna entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum de cocaïna alguna vegada a la vida (%)	6,1	4,2	5,2
Edat mitjana d'inici de consum de cocaïna (anys)	15,2	15,6	15,4
Prevalença de consum de cocaïna en els últims dotze mesos (%)	4,7	1,8	3,3
Prevalença de consum de cocaïna en els últims trenta dies (%)	2,2	0,7	1,5
Prevalença de consum de cocaïna diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,2	0,0	0,1
Freqüència de consum de cocaïna en els últims trenta dies (%)			
Mai	97,8	99,3	98,5
D'1 a 2 dies	1,4	0,4	1,0
De 3 a 5 dies	0,3	0,3	0,3
De 6 a 9 dies	0,0	0,0	0,0
De 10 a 19 dies	0,2	0,0	0,1
20 dies o més	0,2	0,0	0,1

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.10. Consum d'èxtasi

Èxtasi és una denominació genèrica per a diverses drogues sintètiques estimulants derivades de la feniletilamina.

L'any 2008 el 2,8% dels estudiants havien provat aquesta substància alguna vegada a la vida, el 2,0% en els últims dotze mesos i l'1,3% en els últims trenta dies (taula 13).

Com en el cas de les altres drogues il·legals, la proporció de consumidors entre els homes va ser superior al de les dones (taula 13). D'aquesta manera, en els últims trenta dies el percentatge de nois que van consumir èxtasi va ser de l'1,7% enfront del 0,8% de noies.

Com va succeir amb la cocaïna i altres psicoestimulants i al·lucinògens es tractava d'un consum esporàdic. De fet, la major part dels estudiants que l'havien consumit l'últim mes ho va fer un dia o dos durant aquest període (taula 13).

Taula 13. Característiques generals del consum d'èxtasi⁽¹⁾ entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum d'èxtasi alguna vegada a la vida (%)	3,6	1,8	2,8
Edat mitjana d'inici de consum d'èxtasi (anys)	14,9	15,1	15,0
Prevalença de consum d'èxtasi en els últims dotze mesos (%)	2,9	1,1	2,0
Prevalença de consum d'èxtasi en els últims trenta dies (%)	1,7	0,8	1,3
Prevalença de consum d'èxtasi diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,1	0,0	0,1
Freqüència de consum d'èxtasi en els últims trenta dies (%)			
Mai	98,3	99,2	98,7
D'1 a 2 dies	1,0	0,5	0,8
De 3 a 5 dies	0,6	0,0	0,3
De 6 a 9 dies	0,0	0,0	0,0
De 10 a 19 dies	0,0	0,3	0,1
20 dies o més	0,1	0,0	0,1

(1) Èxtasi i drogues sintètiques amb efectes similars.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

En general, el consum tendia a augmentar amb l'edat.

L'edat mitjana d'inici en el consum va ser de 15,0 anys, sense variacions significatives per sexe.

L'any 2008 les prevalences de consum d'èxtasi (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2006.

Quan es comparen les dades de l'any 2008 amb les de la resta d'enquestes realitzades anteriorment, s'observa que l'èxtasi presenta les prevalences de consum més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2008 (exceptuant la prevalença de consum d'èxtasi de l'any 2004 durant els darrers trenta dies que va ser de l'1,1% i l'any 2008 va ser de l'1,3%, igual que la de l'any 2002).

4.11. Consum d'amfetamines / speed

Sota aquesta denominació es recollia l'amfetamina i la metamfetamina, tant en forma de base com en forma de sal, i tant en pols com en comprimits.

L'extensió del consum l'any 2008 va ser similar a la de l'èxtasi. El 3,0% dels estudiants les havia consumit alguna vegada a la vida, el 2,0% en els últims dotze mesos i l'1,2% en els últims trenta dies (taula 14).

El consum estava més estès en els nois, i tendia a incrementar-se amb l'edat. L'increment més important del consum es va produir entre els 16 i els 17 anys.

Es tractava d'un consum generalment esporàdic.

L'edat d'inici en el consum es va situar en els 15,4 anys, i va ser superior en les noies (15,6 anys en noies i 15,2 anys en nois).

L'any 2008 les prevalences de consum d'amfetamines / speed (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2006.

Quan es comparen les prevalences de consum de l'any 2008 amb les de la resta d'enquestes realitzades anteriorment, s'observa que les amfetamines / speed presenten les prevalences de consum més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2008 (exceptuant la prevalença de consum d'amfetamines / speed de l'any 2000, durant els darrers trenta dies, que va ser de l'1,1% i l'any 2008 de l'1,2%, i la prevalença de consum alguna vegada a la vida del mateix any que va ser 3,0%, igual a la de l'any 2008).

Taula 14. Característiques generals del consum d'amfetamines entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum d'amfetamines alguna vegada a la vida (%)	3,4	2,7	3,0
Edat mitjana d'inici de consum d'amfetamines (anys)	15,2	15,6	15,4
Prevalença de consum d'amfetamines en els últims dotze mesos (%)	2,5	1,6	2,0
Prevalença de consum d'amfetamines en els últims trenta dies (%)	1,7	0,5	1,2
Prevalença de consum d'amfetamines diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,2	0,0	0,1
Freqüència de consum d'amfetamines en els últims trenta dies (%)			
Mai	98,3	99,5	98,9
D'1 a 2 dies	1,2	0,3	0,7
De 3 a 5 dies	0,4	0,0	0,2
De 6 a 9 dies	0,0	0,2	0,1
De 10 a 19 dies	0,0	0,0	0,0
20 dies o més	0,1	0,0	0,1

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.12. Consum d'al·lucinògens

L'any 2008 el 3,4% d'estudiants de secundària els havien consumit alguna vegada a la vida, el 2,3% en els últims dotze mesos i l'1,0% en els últims trenta dies (taula 15).

El consum estava molt més estès entre els nois (taula 15).

Com va passar amb la major part de la resta de substàncies psicoactives, el consum, habitualment, tendia a augmentar a mesura que avançava l'edat, tot i que als 18 anys la prevalença de consum durant els darrers trenta dies va ser del 0,0%.

L'edat d'inici de consum es va situar en els 15,3 anys, i va ser superior en les noies (15,7 anys en noies i 15,1 anys en nois).

L'any 2008 les prevalences de consum d'al·lucinògens (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2006.

Quan es comparen les prevalences de consum de l'any 2008 amb les de la resta d'enquestes realitzades anteriorment, s'observa que els al·lucinògens van presentar les prevalences de consum més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2008.

Taula 15. Característiques generals del consum d'al·lucinògens entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum d'al·lucinògens alguna vegada a la vida (%)	4,1	2,8	3,4
Edat mitjana d'inici de consum d'al·lucinògens (anys)	15,1	15,7	15,3
Prevalença de consum d'al·lucinògens en els últims dotze mesos (%)	3,2	1,5	2,3
Prevalença de consum d'al·lucinògens en els últims trenta dies (%)	1,4	0,7	1,0
Prevalença de consum d'al·lucinògens diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,1	0,0	0,1
Freqüència de consum d'al·lucinògens en els últims trenta dies (%)			
Mai	98,6	99,3	99,0
D'1 a 2 dies	0,6	0,5	0,5
De 3 a 5 dies	0,6	0,0	0,3
De 6 a 9 dies	0,0	0,2	0,1
De 10 a 19 dies	0,1	0,0	0,0
20 dies o més	0,1	0,0	0,1

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.13. Consum d'heroïna

El consum d'heroïna estava menys estès que el d'altres drogues il·legals, encara que cal assenyalar que les enquestes entre la població general o escolars no són un bon mètode per estudiar el consum d'aquesta droga i, generalment, es considera que el subestimen.

L'any 2008 el 0,7% dels estudiants havia consumit heroïna alguna vegada en la vida, el 0,5% en els últims dotze mesos i el 0,3% l'últim mes (taula 16).

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

El consum dels nois va ser superior al de les noies (el 0,7% dels nois l'havien consumit en els últims dotze mesos enfront el 0,3% de les noies), tot i que en els darrers trenta dies les prevalences de consum van ser similars (0,3% en els nois i 0,2% en les noies).

Pel que fa a l'edat, en general, les prevalences de consum més elevades es van trobar entre els estudiants de 14 anys.

L'edat mitjana d'inici en el consum va ser de 14,2 anys, i va ser igual en ambdós sexes.

L'any 2008 les prevalences de consum d'heroïna (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2006.

Taula 16. Característiques generals del consum d'heroïna entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008.

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum d'heroïna alguna vegada a la vida (%)	1,1	0,4	0,7
Edat mitjana d'inici de consum d'heroïna (anys)	14,2	14,2	14,2
Prevalença de consum d'heroïna en els últims dotze mesos (%)	0,7	0,3	0,5
Prevalença de consum d'heroïna en els últims trenta dies (%)	0,3	0,2	0,3
Prevalença de consum d'heroïna diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,1	0,2	0,2
Freqüència de consum d'heroïna en els últims trenta dies (%)			
Mai	99,7	99,8	99,7
D'1 a 2 dies	0,0	0,0	0,0
De 3 a 5 dies	0,2	0,0	0,1
De 6 a 9 dies	0,0	0,0	0,0
De 10 a 19 dies	0,0	0,0	0,0
20 dies o més	0,1	0,2	0,2

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.14. Consum d'inhalants

Sota aquesta denominació es van incloure les gomes d'enganxar, els dissolvents, els nitrats volàtils, les gasolines i hidrocarburs, etc.

L'any 2008 el 2,3% dels estudiants en va consumir alguna vegada a la vida, l'1,6% en els últims dotze mesos i el 0,8% l'últim mes (taula 17).

El consum va ser majoritàriament masculí.

Es tractava d'un consum fonamentalment esporàdic, l'edat mitjana d'inici del qual es va situar en els 13,9 anys, la qual va ser una de les edats d'inici de consum més primerenques, conjuntament amb la de l'alcohol i la dels hipnosedants sense recepta (13,9 anys), tot i que es va situar després de l'edat d'inici de consum de tabac (13,5 anys).

Taula 17. Característiques generals del consum d'inhalants entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum d'inhalants alguna vegada a la vida (%)	3,3	1,3	2,3
Edat mitjana d'inici de consum d'inhalants (anys)	14,1	13,2	13,9
Prevalença de consum d'inhalants en els últims dotze mesos (%)	2,3	0,9	1,6
Prevalença de consum d'inhalants en els últims trenta dies (%)	1,0	0,7	0,8
Prevalença de consum d'inhalants diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,2	0,0	0,1
Freqüència de consum d'inhalants en els últims trenta dies (%)			
Mai	99,0	99,3	99,2
D'1 a 2 dies	0,4	0,4	0,4
De 3 a 5 dies	0,3	0,0	0,1
De 6 a 9 dies	0,0	0,2	0,1
De 10 a 19 dies	0,0	0,1	0,1
20 dies o més	0,2	0,0	0,1

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

L'any 2008 les prevalences de consum d'inhalants (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2006.

Quan es comparen les prevalences de consum de l'any 2008 amb les de la resta d'enquestes realitzades anteriorment, s'observa que els inhalants van presentar les prevalences de consum més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2008.

4.15. Consum de GHB o "èxtasi líquid" (gammahidroxitirac)

El consum de GHB no va ser gaire freqüent entre els estudiants de 14-18 anys.

L'any 2008 el 0,7% dels estudiants n'havia consumit alguna vegada a la vida, el 0,6% en els últims dotze mesos i el 0,3% l'últim mes (taula 18).

El consum va ser més freqüent en homes (taula 18).

Taula 18. Característiques generals del consum de ghb entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2008

	Homes	Dones	Total
Prevalença de consum de GHB alguna vegada a la vida (%)	1,2	0,3	0,7
Edat mitjana d'inici de consum de GHB (anys)	15,2	14,3	15,0
Prevalença de consum de GHB en els últims dotze mesos (%)	0,9	0,2	0,6
Prevalença de consum de GHB en els últims trenta dies (%)	0,4	0,2	0,3
Prevalença de consum de GHB diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,2	0,2	0,2
Freqüència de consum de GHB en els últims trenta dies (%)			
Mai	99,6	99,8	99,7
D'1 a 2 dies	0,2	0,0	0,1
De 3 a 5 dies	0,0	0,0	0,0
De 6 a 9 dies	0,0	0,0	0,0
De 10 a 19 dies	0,0	0,0	0,0
20 dies o més	0,2	0,2	0,2

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

Pel que fa a l'edat, en general, les prevalences de consum més elevades es van trobar als 14 anys d'edat, tot i que van ser lleugerament inferiors a les dels 18 anys d'edat, excepte en els darrers trenta dies (0,0% als 18 anys).

L'edat mitjana d'inici de consum de GHB es va situar en els 15,0 anys (15,2 anys en nois i 14,3 anys en noies).

L'any 2008 les prevalences de consum de GHB (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2006.

4.16. Policonsum de substàncies psicoactives

Els estudiants que consumien drogues habitualment prenen diverses substàncies i no una de sola. Aquest fet el podem observar a la taula 19, en la qual es mostra quin percentatge dels estudiants que van consumir una determinada droga en els últims dotze mesos, va consumir també altres drogues en el mateix període.

El 93,9% dels que van consumir tabac en els últims dotze mesos van consumir també alcohol en el mateix període, i el 67,1% cànnabis.

El 81,9% dels consumidors anuals de cànnabis van consumir tabac en el mateix període, el 98,3% alcohol i el 9,3% cocaïna.

Entre els que van consumir èxtasi l'últim any, el 66,1% va prendre també cocaïna, el 58,4% amfetamines i el 41,7% al·lucinògens.

Pel que fa als consumidors anuals de cocaïna, el 42,8% va consumir també èxtasi, el 43,9% amfetamines i el 30,2% al·lucinògens.

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

Taula 19. Prevalença de consum de diverses substàncies psicoactives en els últims dotze mesos entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys que han consumit en el mateix període cada una de les drogues considerades a la capçalera de cada columna (percentatges). Catalunya, 2008

	Tabac	Alcohol	Hipnosedants ⁽¹⁾	Hipnosedants ⁽²⁾ sense recepta	Cànnabis	Èxtasi	Al·lucinògens	Speed o amfetamines	Cocaïna (base o pols)	Heroïna	Inhalants	GHB o èxtasi líquid
Tabac	100,0	93,9	16,2	8,4	67,1	3,9	5,0	4,3	6,6	1,1	2,6	1,0
Alcohol	54,0	100,0	12,5	6,8	46,7	2,5	3,3	2,5	4,2	0,7	2,2	0,8
Hipnosedants ⁽¹⁾	60,8	79,4	100,0	51,9	51,9	7,2	6,7	6,7	7,5	2,2	5,4	2,1
Hipnosedants ⁽²⁾ sense recepta	60,7	84,7	100,0	100,0	51,3	10,6	8,4	7,5	7,6	4,2	5,8	4,2
Cànnabis	81,9	98,3	17,1	8,7	100,0	5,1	6,3	5,6	9,3	1,1	3,8	1,2
Èxtasi	83,2	91,2	40,6	31,0	92,5	100,0	41,7	58,4	66,1	20,7	26,6	24,2
Al·lucinògens	92,5	100,0	32,4	21,8	97,1	36,2	100,0	31,5	40,9	15,9	17,7	15,9
Speed o amfetamines	91,6	97,2	36,8	21,6	98,7	56,5	35,8	100,0	67,9	17,1	26,2	13,2
Cocaïna (base o pols)	86,3	98,3	26,0	13,5	100,0	42,8	30,2	43,9	100,0	12,4	23,2	9,9
Heroïna	100,0	100,0	52,7	48,7	90,5	77,3	72,2	70,0	71,5	100,0	59,6	66,5
Inhalants	71,1	98,3	38,6	21,5	91,8	33,6	25,8	33,6	46,5	21,7	100,0	18,9
GHB o èxtasi líquid	84,2	100,0	45,7	44,7	91,4	88,4	66,9	50,7	54,6	64,1	54,7	100,0

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.17. Risc percebut davant diverses conductes de consum

El risc percebut davant de diferents conductes de consum de drogues pot ser un indicador indirecte de l'evolució present o futura de la prevalença de consum. D'aquesta manera, es va analitzar el percentatge d'estudiants que va percebre un risc alt davant de determinades conductes de consum (percentatge que pensava que una conducta determinada pot provocar bastants o molts problemes de salut o de qualsevol altre tipus).

S'assumeix que, a mesura que augmenta el risc percebut davant del consum d'una droga, tendeix a disminuir l'extensió o la intensitat del consum.

L'any 2008 les conductes de consum de drogues que els estudiants van associar a un risc percebut menys important (entre el 33,9% i el 56,7%) van ser prendre hipnosedants i cànnabis esporàdicament (una vegada al mes o menys freqüentment), prendre 5 o 6 canyes / copes de begudes alcohòliques el cap de setmana i prendre 1 o 2 canyes / copes diàriament (taula 20).

Les conductes que es van associar a un risc més gran (superior al 80%) van ser el consum habitual (una vegada per setmana o més freqüentment) d'heroïna, èxtasi, cocaïna i cànnabis. El consum diari de tabac (fumar un paquet de tabac al dia) també es va associar a un risc percebut molt important (84,5%), i va ser similar al que presentava el consum habitual d'heroïna, d'èxtasi i de cocaïna (taula 20).

També es van associar a un nivell important de risc (entre el 71% i el 75%) el consum esporàdic de cocaïna, d'heroïna i d'èxtasi, i el consum habitual d'hipnosedants (taula 20).

Taula 20. Risc percebut enfront de diferents conductes de consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys (percentatge que pensa que aquesta conducta pot causar bastants o molts problemes). Catalunya, 2008

	Consumir-ne Esporàdicament ⁽¹⁾	Consumir-ne Habitualment ⁽²⁾
Tabac (a)	—	84,5
Alcohol (b)	—	50,0
Alcohol (c)	—	56,7
Cànnabis	46,3	80,4
Hipnosedants(d)	33,9	71,0
Èxtasi	73,0	84,7
Cocaïna	75,0	83,4
Heroïna	74,4	84,9

(1) Esporàdicament: una vegada al mes o menys freqüentment

(2) Habitualment: una vegada per setmana o més freqüentment

(a) Fumar un paquet de tabac diari

(b) Prendre 5 o 6 canyes o copes el cap de setmana

(c) Prendre 1 o 2 canyes o copes cada dia

(d) Hipnosedants: tranquil·litzants o somnífers

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

Respecte a les diferències segons el sexe, es va observar que el risc percebut per les dones va ser superior al percebut pels homes, especialment respecte al consum diari d'alcohol (prendre una o dues canyes / copes cada dia) i el consum habitual de cànnabis (taula 21).

Taula 21. Risc percebut associat al consum habitual de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, segons el sexe (percentatges). Catalunya, 2008

Percentatge que pensa que aquesta conducta pot causar bastants o molts problemes			
	Homes	Dones	Total
Fumar tabac diàriament ⁽¹⁾	81,4	87,6	84,5
Beure alcohol els caps de setmana ⁽²⁾	46,7	53,5	50,0
Beure alcohol diàriament ⁽³⁾	50,5	63,1	56,7
Consumir cànnabis habitualment ⁽⁴⁾	75,5	85,4	80,4
Consumir hipnosedants ⁽⁵⁾ habitualment	67,4	74,7	71,0
Consumir èxtasi habitualment	81,6	87,8	84,7
Consumir cocaïna habitualment	79,8	87,1	83,4
Consumir heroïna habitualment	81,9	87,9	84,9

(1) Fumar un paquet de tabac diari.

(2) Prendre 5 o 6 canyes/copes els caps de setmana.

(3) Prendre una o dues canyes/copes cada dia.

(4) *Habitualment*: una vegada per setmana o més freqüentment.

(5) Hipnosedants: tranquil·litzants o somnífers.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

A l'hora d'avaluar les tendències temporals del risc percebut cal tenir en compte que les dades de l'any 2006 no són valorables per l'existència d'un problema metodològic, per la qual cosa les dades d'ESTUDES 2008 s'han de comparar amb les de l'any 2004.

D'aquesta manera, en comparar el risc percebut de l'any 2004 amb el de l'any 2008, es va observar un augment generalitzat de la percepció de risc davant el consum esporàdic, especialment de cànnabis, d'èxtasi i de cocaïna, i en el cas del consum habitual es va observar un augment important per al consum diari d'alcohol i de tabac i per al consum habitual de cànnabis. La percepció del risc enfront del consum d'alcohol els caps de setmana va augmentar d'una manera menys important i la resta de drogues van presentar un risc similar al de l'any 2004 (taula 22).

Taula 22. Evolució del risc percebut davant de diferents conductes de consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14-18 anys, (%). Catalunya, 2004-2008

Any	Consum esporàdic ⁽¹⁾		Consum habitual ⁽²⁾	
	2004	2008	2004	2008
Tabac (a)	—	—	71,1	84,5
Alcohol (b)	—	—	44,8	50,0
Alcohol (c)	—	—	40,4	56,7
Cànnabis	25,7	46,3	70,0	80,4
Hipnosedants(d)	27,8	33,9	71,2	71,0
Èxtasi	59,0	73,0	84,0	84,7
Cocaïna	61,2	75,0	84,4	83,4
Heroïna	66,6	74,4	84,6	84,9

(1) Consum esporàdic: una vegada al mes o menys freqüentment.

(2) Consum habitual: una vegada per setmana o més freqüentment.

(a) Fumar un paquet de tabac diari

(b) Prendre 5 o 6 canyes o copes el cap de setmana

(c) Prendre 1 o 2 canyes o copes cada dia

(d) Hipnosedants: tranquil·litzants o somnífers

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.18. Disponibilitat percebuda

El grau de facilitat / dificultat per aconseguir o obtenir les diverses drogues percebut pels estudiants (disponibilitat percebuda) pot influir en la probabilitat del seu consum.

L'indicador que es va utilitzar per valorar-la va ser el percentatge d'estudiants que pensava que obtenir cada droga era relativament fàcil o molt fàcil.

L'any 2008, com en enquestes anteriors, les drogues percebudes pels estudiants com a més disponibles o accessibles van ser les de comerç legal (tabac i alcohol) i el cànnabis.

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

El 87,3% dels estudiants pensaven que els seria fàcil o molt fàcil aconseguir tabac si volguessin, el 85,9% begudes alcohòliques, el 56,0% cànnabis i el 40,2% tranquil·litzants o somnífers (taula 23).

Pel que fa a l'evolució temporal de la disponibilitat percebuda de drogues, entre l'any 2006 i l'any 2008, es va observar una estabilitat de la disponibilitat percebuda pel que fa a l'alcohol, l'heroïna, les amfetamines / speed i l'èxtasi (augmentos o disminucions no superiors als 0,5 punts percentuals), un augment lleuger de l'accessibilitat respecte als hipnosedants, el tabac i la cocaïna (increment d'1,4, 1,9 i 2,4 punts percentuals, respectivament), i una disminució, també lleugera, de la disponibilitat percebuda per al cànnabis i els al·lucinògens (disminució de 2,4 punts percentuals per a la primera substància i de 3,3 per a la segona).

Taula 23. Disponibilitat percebuda dels estudiants d'educació secundària de 14-18 anys. Catalunya, 2008

Percentatge que pensa que seria fàcil o molt fàcil aconseguir cadascuna d'aquestes substàncies	
Tabac	87,3
Begudes alcohòliques	85,9
Haixix / marihuana	56,0
Tranquil·litzants / pastilles per dormir	40,2
Cocaïna	22,2
Al·lucinògens	18,8
Speed / amfetamines	18,5
Èxtasi	17,0
Heroïna	13,9

Font: Subdirecció General de Drogodependències.
Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*.
Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.19. Informació rebuda sobre el consum de drogues

Una majoria àmplia dels estudiants (87,4%) es considerava suficientment o perfectament informada sobre les drogues, els seus efectes i els seus problemes associats (taula 24).

Taula 24. Autovaloració de la informació rebuda sobre drogues pels estudiants d'educació secundària de 14-18 anys (%). Catalunya, 2008

Perfectament informat	48,6
Prou informat	38,8
Informat a mitges	10,2
Mal informat	2,4

Font: Subdirecció General de Drogodependències.
Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*.
Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

Les vies principals per les quals els estudiants van rebre informació sobre les drogues, van ser els pares (67,5% per part de la mare i 60,5% per part del pare), els professors (68,1%), les xerrades i els cursos sobre aquest tema (63,7) i els mitjans de comunicació (63,3%) (taula 25).

També és important la informació rebuda per part dels professionals sanitaris (49,0%), que es va considerar pels estudiants la via millor i més objectiva per rebre informació sobre el consum de drogues (50,1%). També es van considerar importants per rebre informació sobre el consum de drogues, les xerrades i els cursos sobre aquest tema (46,8%) i les persones que havien tingut contacte amb aquestes (43,2%) (taula 26).

Va augmentar molt lleugerament el percentatge d'estudiants que havia rebut informació sobre les drogues per part de les seves famílies (72,7% l'any 2006 i 73,4% l'any 2008) i dels professors (67,2% l'any 2006 i 68,1% l'any 2008) respecte a l'enquesta realitzada l'any 2006. L'any 2004 aquests percentatges van ser molt inferiors (56,3% per a les famílies i 56,0% per als professors).

El 76,7% dels estudiants va declarar que havia rebut informació sobre el consum de drogues a classe, percentatge inferior al de l'any 2006 (81,2%) i al de l'any 2004 (79,1%).

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

Taula 25. Vies principals per les quals els estudiants de 14-18 anys van rebre informació sobre drogues (%). Catalunya, 2008

Mare	67,5
Pare	60,5
Germans / germanes	23,4
Altres familiars	29,5
Professors / professores	68,1
Xerrades o cursos sobre el tema	63,7
Mitjans de comunicació (televisió, premsa, ràdio)	63,3
Amics / amigues	52,2
Professionals sanitaris	49,0
Internet	40,9
Llibres i/o fullets	40,4
Persones que han tingut contacte amb les drogues	35,2
Organismes oficials (Govern, conselleries...)	26,1
Altres	2,0
No en va rebre per cap via	1,5

Font: Subdirecció General de Drogodependències.
Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*.
Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

Taula 26. Vies que els estudiants de 14-18 anys consideraven millors i més objectives per rebre informació sobre el consum de drogues (%). Catalunya, 2008

Mare	31,3
Pare	28,6
Germans / germanes	11,1
Altres familiars	10,0
Professionals sanitaris	50,1
Xerrades o cursos sobre el tema	46,8
Persones que han tingut contacte amb les drogues	43,2
Mitjans de comunicació (televisió, premsa, ràdio)	29,2
Internet	28,0
Organismes oficials (Govern, conselleries...)	27,2
Professors / professores	26,3
Llibres i/o fullets	23,9
Amics / amigues	14,3
Altres	0,8
Per cap via	8,2

Font: Subdirecció General de Drogodependències.
Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*.
Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

4.20. Consum de drogues pel grup d'iguals

Respecte al consum de drogues entre el grup d'iguals, els resultats d'aquesta enquesta van mostrar que un 53,6% dels estudiants va afirmar que tots o la majoria dels seus amics o companys van prendre begudes alcohòliques i un 39,0% van consumir tabac durant l'últim mes. El consum d'alcohol en el grup d'amics no tan sols va ser freqüent, sinó també intens, ja que el 23,4% dels entrevistats va declarar que tots o la majoria dels components del seu grup s'havien emborratxat en els darrers trenta dies (taula 27).

Entre les drogues il·legals, només el consum de cànnabis semblava estar estès entre els grups d'amistats dels joves: el 17,1% va declarar que tots o la majoria dels seus amics o companys n'havien consumit durant l'últim mes (taula 27).

Taula 27. Consum de drogues entre el grup d'iguals durant els últims trenta dies

	percentatge d'estudiants que van declarar que tots o la majoria dels seus amics o companys van adoptar les següents actituds de consum
Han fumat tabac	39,0
Han pres begudes alcohòliques	53,6
S'han emborratxat	23,4
Han pres tranquil·litzants / pastilles per dormir	1,3
Han consumit cànnabis	17,1
Han consumit cocaïna base	1,0
Han consumit cocaïna en pols	1,3
Han consumit heroïna	0,9
Han consumit <i>speed</i> / amfetamines	1,4
Han consumit èxtasi / drogues de disseny	1,2
Han consumit al·lucinògens	1,1
Han consumit inhalants	1,0
Han consumit GHB (èxtasi líquid)	1,0
Han consumit drogues injectables	0,7

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'*Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES) 2008*. *Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD)*.

5. Conclusions

En general, el consum d'una gran part de les drogues entre els estudiants de 14 a 18 anys continuava sent experimental o ocasional.

L'alcohol i el tabac continuaven sent les drogues més consumides, seguides del cànnabis i, a més distància, dels hipnosedants.

El consum d'altres substàncies (cocaïna, èxtasi, amfetamines, al·lucinògens, inhalants, heroïna o GHB) va ser molt inferior al consum d'alcohol, de tabac, de cànnabis i d'hipnosedants.

El consum de drogues il·legals va ser més freqüent en els homes, mentre que en el cas dels hipnosedants, el tabac i l'alcohol succeïa al contrari, és a dir, el consum va ser més freqüent en les dones.

En general, excepte en el cas d'algunes substàncies, el percentatge de consumidors tendia a augmentar amb l'edat i, habitualment, assolía el màxim entre els estudiants de 17 o de 18 anys.

El consum de drogues de l'any 2008 va mostrar una evolució molt positiva quan es va comparar amb el de l'enquesta realitzada l'any 2006, i es va observar un descens de les prevalències de consum (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) de gairebé totes les drogues, excepte en el cas dels hipnosedants –amb recepta mèdica o sense–, en què es va observar un augment de totes les prevalències de consum. El consum d'hipnosedants sense recepta va presentar un augment lleuger de la prevalença de consum alguna vegada a la vida i una disminució lleugera durant els darrers dotze mesos i els darrers trenta dies.

Pel que fa al tabac, l'any 2008 es va mantenir la tendència descendent del consum experimental (alguna vegada a la vida) que va començar l'any 2006, i també es va mantenir estable el percentatge de consumidors diaris. No obstant això, respecte a l'any 2006, l'any 2008 es va observar un augment de la prevalença de consum durant l'últim any i durant els darrers trenta dies.

L'any 2008 les prevalències de consum d'alcohol, com s'ha esmentat abans, també van disminuir respecte a l'any 2006, tot i que va augmentar la prevalença de borratxeres durant l'últim mes (3,9 punts percentuals). No obstant això, el percentatge de consum de cinc o més canyes / copes en la mateixa ocasió (prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores) durant els darrers trenta dies va disminuir (10,4 punts percentuals) en relació amb l'any 2006.

D'altra banda, l'any 2008 les prevalències de consum de diverses drogues també van mostrar una evolució molt positiva quan es van comparar amb les de la resta d'enquestes realitzades anteriorment. En aquest sentit, el cànnabis va presentar les prevalències de consum més baixes

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

des de l'any 2002, la cocaïna des de l'any 1998 i gairebé des de l'any 1996 ¹ i, d'altra banda, l'èxtasi, les amfetamines / speed, els al·lucinògens i els inhalants van mostrar les prevalències de consum més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2008 (exceptuant la prevalença de consum d'èxtasi durant els darrers trenta dies de l'any 2004 i la d'amfetamines / speed, també durant l'últim mes, de l'any 2000, que van ser lleugerament inferiors) ^{2 3}.

Un percentatge important d'estudiants va consumir diverses drogues, i es va observar una associació bastant estreta entre el consum d'alcohol, tabac i cànnabis, d'una banda, i entre el d'estimulants (cocaïna, èxtasi, o amfetamines) i al·lucinògens, d'una altra. No obstant això, els estudiants que van consumir estimulants o al·lucinògens també van presentar uns percentatges de consum de tabac, alcohol i cànnabis molt elevats.

En relació amb el risc percebut, l'any 2008 les conductes de consum de drogues que els estudiants van associar a un risc percebut menys important van ser prendre hipnosedants i cànnabis esporàdicament, prendre cinc o sis canyes / copes de begudes alcohòliques el cap de setmana i prendre una o dues canyes / copes diàriament. Les conductes que es van associar a un risc més gran van ser el consum habitual d'heroïna, èxtasi, cocaïna i cànnabis. El consum diari de tabac (fumar un paquet de tabac al dia) també es va associar a un risc percebut molt important, i va ser similar al que presentava el consum habitual d'heroïna, d'èxtasi i de cocaïna.

Una altra dada significativa d'aquesta enquesta va ser l'augment del risc percebut, respecte al de l'any 2004 enfront el consum esporàdic de totes les drogues, especialment pel que fa al cànnabis, l'èxtasi i la cocaïna. En relació amb el consum habitual, es va observar un augment important del risc per al consum diari d'alcohol i de tabac, i per al consum habitual de cànnabis. La percepció del risc enfront del consum d'alcohol els caps de setmana va augmentar d'una manera menys important i el consum habitual de la resta de drogues (hipnosedants, èxtasi, cocaïna i heroïna) va presentar una percepció de risc similar a la de l'any 2004.

Pel que fa a la disponibilitat percebuda, l'any 2008, com en enquestes anteriors, les drogues percebudes pels estudiants com a més disponibles o accessibles van ser les de comerç legal (tabac i alcohol) i el cànnabis.

---

¹ L'any 1996 la prevalença de consum de cocaïna alguna vegada a la vida va ser del 4,5% i la de l'any 2008 va ser del 5,2%.

² L'any 2004 la prevalença de consum d'èxtasi durant els darrers trenta dies va ser de l'1,1% i l'any 2008 de l'1,3%, igual que la de l'any 2002.

³ L'any 2000 la prevalença de consum d'amfetamines / speed durant els darrers trenta dies va ser de l'1,1% i l'any 2008 de l'1,2%. La prevalença de consum alguna vegada a la vida de les amfetamines / speed de l'any 2000 va ser igual del 3,0%, igual a la de l'any 2008).

Resultats per a Catalunya de l'enquesta estatal sobre consum de drogues en estudiants d'educació secundària (ESTUDES) 2008

Pel que fa a l'evolució temporal de la disponibilitat percebuda de drogues, entre l'any 2006 i l'any 2008 es va observar una estabilitat d'aquesta pel que fa a l'alcohol, l'heroïna, les amfetamines / speed i l'èxtasi (augmentos o disminucions no superiors als 0,5 punts percentuals), un augment lleuger de l'accessibilitat respecte als hipnosedants, el tabac i la cocaïna (increments entre 1,4 i 2,4 punts percentuals), i una disminució, també lleugera, per al cànnabis i els al·lucinògens (disminució de 2,4 punts percentuals per a la primera substància i de 3,3 per a la segona).

Respecte al consum de drogues entre el grup d'iguals, un 53,6% dels estudiants va declarar que, durant l'últim mes, tots o la majoria dels seus amics o companys van prendre begudes alcohòliques i un 39,0% van consumir tabac. El consum d'alcohol no tan sols va ser freqüent, sinó també intens, ja que el 23,4% dels estudiants va respondre que tots o la majoria dels components del seu grup s'havien emborratxat en els darrers trenta dies. Entre les drogues il·legals, només el consum de cànnabis semblava estar estès entre el grups d'amistats dels estudiants: el 17,1% va declarar que tots o la majoria dels seus amics o companys n'havien consumit durant l'últim mes.